

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
1444 ΛΕΥΚΩΣΙΑ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

ΕΣΟΔΑ ΚΑΙ ΔΑΠΑΝΕΣ

2018

ISSN 2672-7536

© *Copyright: 2021 Κυπριακή Δημοκρατία/Republic of Cyprus*

Αναδημοσίευση επιτρέπεται με την προϋπόθεση ότι θ' αναφέρεται η πηγή.

Quotations are permitted on the condition that the source is stated.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η έκδοση αυτή παρουσιάζει στοιχεία για την Κοινωνική Προστασία για το έτος 2018, με βάση το Ευρωπαϊκό Σύστημα Ολοκληρωμένων Στατιστικών Κοινωνικής Προστασίας (ΕΣΣΚΟΠ). Στην έκδοση παρουσιάζονται, μεταξύ άλλων, στοιχεία σχετικά με τις συνολικές παροχές σε επιδόματα, συντάξεις και άλλα βοηθήματα, τόσο σε εθνικό όσο και σε Ευρωπαϊκό επίπεδο.

Η συγκεκριμένη έκδοση εξετάζει τις συνολικές παροχές Κοινωνικής Προστασίας στην Κύπρο τόσο από τις κρατικές όσο και από άλλες πηγές. Παράλληλα, γίνεται και ο διαχωρισμός τους στις λειτουργίες της αναπηρίας, ασθένειας/ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, γήρατος, επιζώντων, ανεργίας, οικογένειας/παιδιού, στέγασης και κοινωνικού αποκλεισμού.

Η έκδοση ετοιμάστηκε από την κ. Ελένη Χαπέρη, Λειτουργό Στατιστικής Α', υπό την καθοδήγηση της κ. Γεωργίας Ιωάννου, Ανώτερης Λειτουργού Στατιστικής του Τομέα Δημογραφίας, Κοινωνικών Στατιστικών και Τουρισμού.

Σταύρος Καραγιώργης
Διευθυντής
Στατιστικής Υπηρεσίας

Μάρτιος, 2021

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

ΕΡΕΥΝΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ, 2018

Πρόλογος.....	3
I. Εισαγωγή.....	7
I.1 Ιστορικό και Στόχοι της Έρευνας.....	7
I.2 Γενικός Ορισμός της Κοινωνικής Προστασίας (ΕΣΣΚΟΠ).....	7
I.3 Προγράμματα Κοινωνικής Προστασίας.....	8
I.4 Έσοδα και Δαπάνες Κοινωνικής Προστασίας.....	9
A. Δαπάνες.....	9
B. Έσοδα.....	10
II. Μεθοδολογικές Πληροφορίες.....	11
II.1 Κάλυψη και Συλλογή Στοιχείων.....	11
II.2 Πηγές Στοιχείων.....	11
A. Δημοσιευμένες Πηγές.....	11
B. Ερωτηματολόγια.....	11
III. Κύρια Αποτελέσματα.....	13
IV. Ανάλυση Αποτελεσμάτων.....	14
IV.1 Κοινωνική Προστασία στην Κύπρο.....	14
IV.2 Κοινωνική Προστασία στην Ευρωπαϊκή Ένωση.....	24
V. Αναλυτικοί Πίνακες.....	30

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

I. 1 Ιστορικό και Στόχοι της Έρευνας

Η παρούσα έκδοση της Στατιστικής Υπηρεσίας καλύπτει την Έρευνα της Κοινωνικής Προστασίας για το έτος 2018. Για τη διεκπεραίωση της Έρευνας η Στατιστική Υπηρεσία στηρίχθηκε στις αρχές και στους κανόνες που θέτει το Ευρωπαϊκό Σύστημα Ολοκληρωμένων Στατιστικών Κοινωνικής Προστασίας, **ΕΣΣΚΟΠ** (European System of Integrated Social **PRO**tection Statistics, **ESSPROS**). Το ΕΣΣΚΟΠ είναι ένα εναρμονισμένο σύστημα για την ομοιόμορφη ανάλυση και σύγκριση παροχών Κοινωνικής Προστασίας, μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των χωρών της ΕΖΕΣ, Ευρωπαϊκή Ζώνη Ελευθέρων Συναλλαγών (EFTA countries). Ως εκ τούτου, η αποστολή γενικότερα του συστήματος ΕΣΣΚΟΠ είναι ο εμπλουτισμός των κρατών μελών με αναλυτικές και επίκαιρες πληροφορίες για τη σωστή και παραγωγική λήψη αποφάσεων που αποσκοπούν στην ανάπτυξη της Κοινωνικής Προστασίας στον χώρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η διεξαγωγή της Έρευνας για την Κοινωνική Προστασία από τη Στατιστική Υπηρεσία και η παρουσίαση των αποτελεσμάτων συμβάλλει στην εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων για την πολιτική της χώρας μας στον τομέα αυτό. Η συλλογή και η καταγραφή των στοιχείων αυτών στοχεύει στην όσο το δυνατόν καλύτερη παρουσίαση πληροφοριών, βάσει των ενιαίων κανόνων και αρχών που χαρακτηρίζουν το ΕΣΣΚΟΠ και οι οποίοι είναι αποδεκτοί σε όλα τα κράτη μέλη.

I.2 Γενικός Ορισμός της Κοινωνικής Προστασίας (ΕΣΣΚΟΠ)

Η Κοινωνική Προστασία, όπως ορίζεται από τις αρχές του ΕΣΣΚΟΠ, περιλαμβάνει όλες τις παρεμβάσεις του Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα με σκοπό την ανακούφιση των νοικοκυριών και των φυσικών προσώπων από το βάρος καθορισμένων κινδύνων ή καταστάσεων ανάγκης, έχοντας ως προϋπόθεση τη μη ταυτόχρονη αντιπαροχή ή κάποια ατομική ρύθμιση από τον δικαιούχο, με άλλα λόγια, ο δικαιούχος δεν είναι υποχρεωμένος να παράσχει ταυτόχρονα ως αντάλλαγμα, κάτι που να είναι ισοδύναμης αξίας.

Οι λειτουργίες των κινδύνων ή καταστάσεων ανάγκης που περιλαμβάνονται στην Κοινωνική Προστασία είναι:

- 1) Ασθένεια/Ιατροφαρμακευτική Περίθαλψη
- 2) Αναπηρία
- 3) Γήρας
- 4) Επιζώντες
- 5) Οικογένεια/Παιδί
- 6) Ανεργία
- 7) Στέγαση

- 8) Κοινωνικός Αποκλεισμός (παροχή βοηθημάτων και επιδομάτων σε συγκεκριμένες ομάδες ατόμων, όπως είναι π.χ. οι πρόσφυγες, τα άτομα εξαρτημένα από ουσίες κλπ.).

I.3 Προγράμματα Κοινωνικής Προστασίας

Η βασική μεθοδολογία του ΕΣΣΚΟΠ ορίζει ότι το σύνολο της Κοινωνικής Προστασίας κάθε χώρας αποτελείται από διάφορα προγράμματα ή συστήματα. Τα προγράμματα/συστήματα είναι ανεξάρτητα σύνολα κανόνων τα οποία προσφέρουν κοινωνικές παροχές. Η Eurostat, στην προσπάθεια να διευκολύνει τη συγκρισιμότητα στη λειτουργική κατανομή των εξόδων στις διάφορες Ευρωπαϊκές χώρες, καθορίζει κάποιες κατευθυντήριες γραμμές σε ότι αφορά στη μεθοδολογία του ΕΣΣΚΟΠ. Σε κάθε κράτος, τα προγράμματα αυτά διαφέρουν ανάλογα με τη δομή και λειτουργία του εθνικού κοινωνικοασφαλιστικού συστήματος.

Το κοινωνικοασφαλιστικό σύστημα που λειτουργεί στην Κύπρο έχει διαιρεθεί ανάλογα με τα είδη και τις ιδιομορφίες των παροχών σε δέκα (10) προγράμματα τα οποία είναι τα εξής:

Πρόγραμμα Κοινωνικής Ασφάλισης: Περιλαμβάνει τις κοινωνικές παροχές των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Κοινωνική Ασφάλιση Δημοσίων Υπαλλήλων: Περιλαμβάνει τη συνταξιοδοτική προστασία του Κράτους προς τους δημόσιους υπαλλήλους, υπό την ιδιότητα του εργοδότη.

Κρατικές Υπηρεσίες Υγείας: Περιλαμβάνει την υγειονομική προστασία του Κράτους προς τους πολίτες, μέσω των υπηρεσιών και παροχών που προσφέρουν τα Κρατικά Νοσοκομεία.

Άλλες Δημόσιες Κοινωνικές Παροχές: Περιλαμβάνει δημόσιες παροχές προς στήριξη των πιο ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού, με στόχο την ανακούφισή τους από το βάρος αναγκών, όπως αυτών της αναπηρίας, του γήρατος, της οικογένειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

Κοινωνική Προστασία Δήμων: Περιλαμβάνει παροχές τόσο προς τους υπαλλήλους τους, υπό την ιδιότητα του εργοδότη, όσο και προς τους δημότες τους γενικότερα.

Ημι-αυτόνομα Ιδρύματα Πρόνοιας: Περιλαμβάνει τις συλλογικές παροχές από Ημικρατικούς Οργανισμούς προς τους εργαζόμενους τους, υπό την ιδιότητα του εργοδότη, καθώς και τις συνολικές παροχές των Ταμείων Πρόνοιας προς τους εργαζόμενους, υπό την επίβλεψη του Κράτους.

Μη Κυβερνητικοί Οργανισμοί: Το εν λόγω πρόγραμμα περιλαμβάνει κυρίως παροχές για την υγεία, την αναπηρία, το γήρας και την οικογένεια, από Μη Κυβερνητικούς Οργανισμούς στα μέλη τους και στον υπόλοιπο πληθυσμό.

Προστασία της Απασχόλησης: Περιλαμβάνει παροχές ημι-αυτόνομων ταμείων ή οργανισμών για τη στήριξη της απασχόλησης και τη μείωση της ανεργίας, υπό την επίβλεψη του Κράτους.

Υποχρεωτικές Παροχές Εργοδοτών προς Εργαζόμενους: Περιλαμβάνει παροχές ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης από επιχειρήσεις και οργανισμούς του ιδιωτικού τομέα προς τους εργαζόμενους τους.

Στεγαστική Προστασία: Περιλαμβάνει δημόσιες στεγαστικές παροχές για την κάλυψη αναγκών συγκεκριμένων ομάδων του πληθυσμού, όπως π.χ. των προσφύγων.

Δοθέντος των διαφορετικών εθνικών συστημάτων κοινωνικής προστασίας που εφαρμόζονται στις διάφορες Ευρωπαϊκές χώρες, της συνεχούς αναπροσαρμογής τους βάσει αναδυόμενων εθνικών αναγκών και της ανάγκης για ομοιομορφία στον χειρισμό των στατιστικών προκειμένου να επιτευχθεί η συγκρισιμότητα των δεδομένων σε Ευρωπαϊκό επίπεδο, επιβάλλεται όπως οι μεθοδολογικές υποδείξεις, από πλευράς της Eurostat, βελτιώνονται συνεχώς. Συνεπώς, υπάρχουν περιπτώσεις κατά τις οποίες προκύπτει η ανάγκη αναθεώρησης κάποιων δεδομένων, βάσει πιο λεπτομερών υποδείξεων της Eurostat σε μεθοδολογικά θέματα.

I.4 Έσοδα και Δαπάνες Κοινωνικής Προστασίας

A. Δαπάνες

Οι κύριες δαπάνες των προγραμμάτων/συστημάτων κοινωνικής προστασίας περιλαμβάνουν κοινωνικές παροχές, λειτουργικά έξοδα, μεταβιβάσεις σε άλλα προγράμματα και λοιπές δαπάνες.

Συγκεκριμένα, οι κοινωνικές παροχές μπορούν να διαιρεθούν ως ακολούθως:

- Κατά Λειτουργία (π.χ. ασθένεια/ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, αναπηρία, κλπ.)
- Κατά απαίτηση ή μη οικονομικών κριτηρίων
- Κατά τύπο παροχής:
 - Παροχές σε χρήμα (περιοδικές και εφάπαξ)
 - Παροχές σε είδος (αγαθά και υπηρεσίες)

Η κατάταξη των κοινωνικών παροχών ανάλογα με το κατά πόσο καθορίζονται ή όχι οικονομικά κριτήρια, υποδηλώνει ότι οι παροχές υποδιαιρούνται σε παροχές με εισοδηματικά κριτήρια και σε παροχές χωρίς εισοδηματικά κριτήρια. Οι κοινωνικές παροχές με εισοδηματικά κριτήρια, αντιστοιχούν σε κοινωνικές παροχές που προϋποθέτουν όπως, άμεσα ή έμμεσα, το εισόδημα ή/και η περιουσία του δικαιούχου δεν υπερβαίνει κάποιο συγκεκριμένο όριο. Αυτό το όριο, μπορεί να μεταβάλλεται από πρόγραμμα σε πρόγραμμα και μπορεί επίσης να διαφέρει ανάλογα με τον τύπο της παροχής στο πλαίσιο του ίδιου προγράμματος.

B. Έσοδα

Τα έσοδα των προγραμμάτων/συστημάτων κοινωνικής προστασίας περιλαμβάνουν τις κοινωνικές εισφορές, τις γενικές κρατικές εισφορές, τις μεταβιβάσεις από άλλα προγράμματα και τα λοιπά έσοδα (π.χ. κεφαλαιουχικά, χορηγίες, κλπ).

Μέρος των κοινωνικών εισφορών αντιστοιχούν σε εισφορές εργοδοτών για λογαριασμό των εργαζομένων τους ή προστατευόμενων τους προσώπων. Ο σκοπός είναι η εξασφάλιση, από τους εργοδοτούμενους, του δικαιώματος για απόκτηση κοινωνικών παροχών. Παράλληλα, κοινωνικές εισφορές πραγματοποιούνται και από εργοδοτούμενους/προστατευόμενα πρόσωπα (μισθωτούς) καθώς και από αυτοαπασχολούμενους και προαιρετικά ασφαλισμένους.

II. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

II.1 Κάλυψη και Συλλογή Στοιχείων

Η Έρευνα κάλυψε παγκύπρια όλους τους οργανισμούς, υπηρεσίες και ταμεία (αυτόνομα και μη) που προσφέρουν παροχές σε μία ή και περισσότερες από τις λειτουργίες της Κοινωνικής Προστασίας (ασθενείας/ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, αναπηρίας, γήρατος, επιζώντων, οικογένειας/παιδιού, ανεργίας, στέγασης και κοινωνικού αποκλεισμού). Η συλλογή των στοιχείων για την Κοινωνική Προστασία πραγματοποιείται από διοικητικές πηγές και από έρευνα σε ημικρατικούς οργανισμούς, δημοτικές αρχές, ταμεία υγείας εμπορικών και συνεργατικών τραπεζών, συντεχνίες, ασφαλιστικές εταιρείες και σε δείγμα ιδιωτικών επιχειρήσεων.

II.2 Πηγές Στοιχείων

Οι κύριες πηγές συλλογής στοιχείων για την Έρευνα της Κοινωνικής Προστασίας που έχουν εξεταστεί είναι από:

A. Δημοσιευμένες Πηγές

- 1) Ο ετήσιος προϋπολογισμός του Κράτους.
- 2) Η ετήσια έκθεση και άλλες εκδόσεις του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (κύριος φορέας παροχών).
- 3) Ετήσιες Εκθέσεις και άλλες πληροφορίες από Υπουργεία και άλλες Δημόσιες Υπηρεσίες.
- 4) Συγκεντρωτικές οικονομικές καταστάσεις για τις παροχές των Μη Κυβερνητικών Οργανισμών.
- 5) Άλλες οικονομικές αναφορές οργανισμών που αφορούν στην Κοινωνική Προστασία (όπως τα Ταμεία Πρόνοιας, το Ταμείο για Πλεονάζον Προσωπικό, προγράμματα κατάρτισης της Αρχής Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού, κλπ.).

B. Ερωτηματολόγια

Πληροφορίες έχουν επιπρόσθετα συλλεχθεί μέσω της αποστολής ερωτηματολογίων στους πιο κάτω οργανισμούς/επιχειρήσεις για την κάλυψη των υπολοίπων στοιχείων:

- Ημικρατικοί Οργανισμοί: Αποστολή ερωτηματολογίων σε όλους τους ημικρατικούς οργανισμούς.
- Δήμοι: Αποστολή ερωτηματολογίων σε όλους τους Δήμους.
- Εμπορικές και Συνεργατικές Τράπεζες: Αποστολή ερωτηματολογίων στα ταμεία υγείας των τραπεζικών υπαλλήλων που εργάζονται σε εμπορικές και συνεργατικές τράπεζες, για την κάλυψη των παροχών ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης των υπαλλήλων τους.

- Ιδιωτικές Επιχειρήσεις: Διενεργήθηκε δειγματοληπτική έρευνα με την αποστολή ερωτηματολογίων σε καθορισμένο αριθμό επιχειρήσεων και βάσει των αποτελεσμάτων της έρευνας εκτιμήθηκαν οι συνολικές παροχές.
- Συντεχνίες: Αποστολή ερωτηματολογίων στις μεγαλύτερες (σε αριθμό μελών) συντεχνίες, για την κάλυψη των παροχών ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης των μελών τους.
- Ασφαλιστικές Εταιρείες: Αποστολή ερωτηματολογίων σε όλες τις ασφαλιστικές εταιρείες που παρέχουν ομαδικά σχέδια ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης σε εργοδοτούμενους επιχειρήσεων.

Τα ερωτηματολόγια της έρευνας παρουσιάζονται στην ιστοσελίδα της Στατιστικής Υπηρεσίας στον ακόλουθο σύνδεσμο:

https://www.mof.gov.cy/mof/cystat/statistics.nsf/populationcondition_25main_gr/populationcondition_25main_gr?OpenForm&sub=5&sel=3

III. ΚΥΡΙΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Συνοπτικά τα κυριότερα αποτελέσματα της έρευνας είναι τα ακόλουθα:

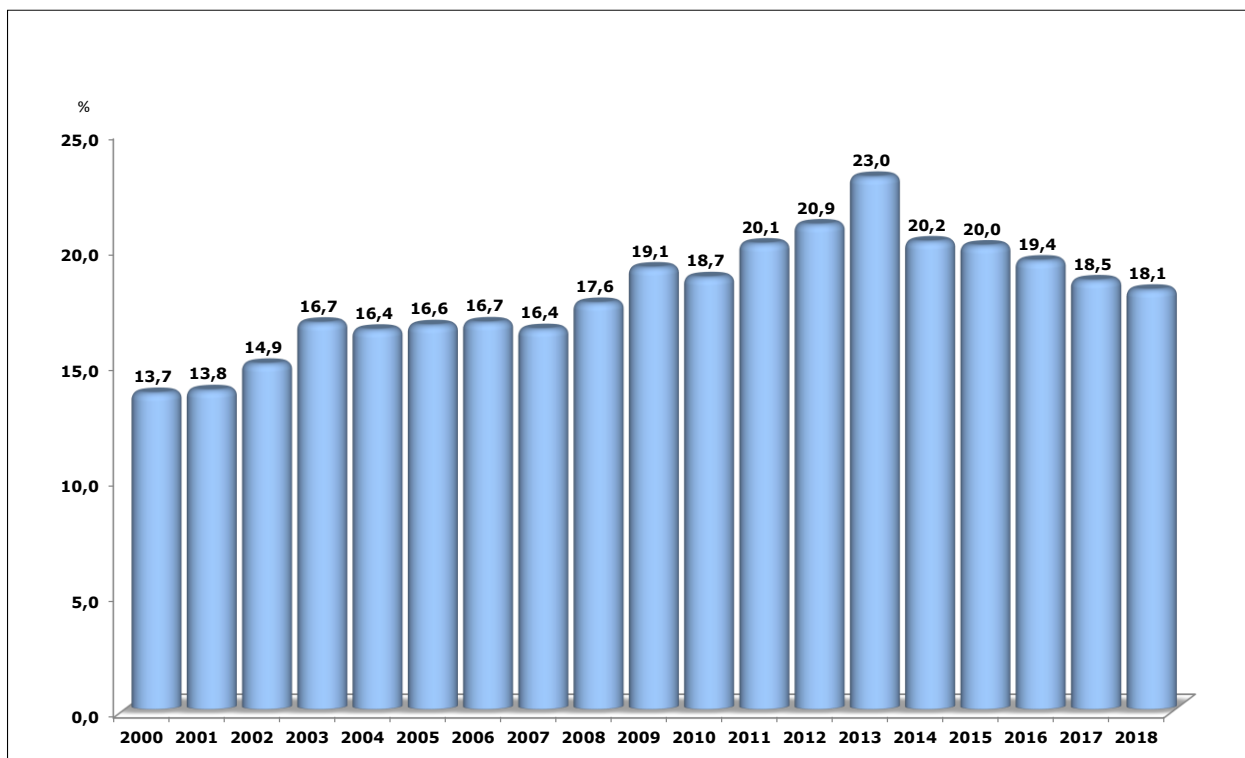
- Οι συνολικές δαπάνες Κοινωνικής Προστασίας στην Κύπρο κατά το 2018, ανήλθαν σε €3.884,9 εκατ.
- Οι συνολικές δαπάνες της Κοινωνικής Προστασίας στην Κύπρο ως ποσοστό του ΑΕΠ ανήλθαν σε 18,1% το 2018.
- Οι συνολικές παροχές Κοινωνικής Προστασίας στην Κύπρο κατά το 2018, ανήλθαν σε €3.790,6 εκατ.
- Το μεγαλύτερο ποσοστό των κοινωνικών παροχών το 2018 (85,5%), παρασχέθηκε σε δικαιούχους χωρίς εισοδηματικά κριτήρια. Το ποσοστό αυτό αντιστοιχεί σε €3.241,3 εκατ.
- Οι περισσότερες παροχές το 2018 ήταν σε χρήμα (€2.985,8 εκατ.), με τις παροχές σε είδος να αποτελούν μόνο το 21,2% του συνόλου των παροχών Κοινωνικής Προστασίας (€804,8 εκατ.).
- Από τις παροχές σε χρήμα, το 86,9% (€2.595,3 εκατ.) παρασχέθηκαν περιοδικά (σε τακτά χρονικά διαστήματα), όπως είναι οι συντάξεις και τα επιδόματα, ενώ το 13,1% των παροχών σε χρήμα αποτελούνταν από εφάπαξ πληρωμές και φιλοδωρήματα.
- Το Πρόγραμμα Κοινωνικής Ασφάλισης αποτελεί τον μεγαλύτερο φορέα κοινωνικών παροχών στην Κύπρο με δαπάνες ύψους €1.511,9 εκατ. κατά το 2018, που αντιστοιχεί σε μερίδιο 38,9% επί του συνόλου των δαπανών.
- Η κυριότερη λειτουργία Κοινωνικής Προστασίας είναι αυτή του γήρατος, η οποία με σύνολο παροχών €1.824,1 εκατ. κατά το 2018 αποτελεί το 48,1% του συνόλου των κοινωνικών παροχών για το 2018.
- Το ποσοστό των συντάξεων στο ΑΕΠ, ανήλθε στο 9,1% για το 2018.
- Κατά το 2018 €1.607,3 εκατ. δόθηκαν σε συντάξεις γήρατος, που αποτελεί το 82,4% των συνολικών παροχών σε συντάξεις για το 2018.
- Οι κρατικές δαπάνες για Κοινωνική Προστασία ανήλθαν σε €3.347,1 εκατ. το 2018, ποσό που αποτελεί το 86,2% του συνόλου των δαπανών.
- Τα συνολικά έσοδα κατά το 2018, ανήλθαν σε €4.368,8 εκατ.

IV. ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

IV.1 Κοινωνική Προστασία στην Κύπρο

Οι συνολικές δαπάνες της Κοινωνικής Προστασίας στην Κύπρο ως ποσοστό του ΑΕΠ ανήλθαν σε 18,1% το 2018 σε σύγκριση με 18,5% το 2017 (Διάγραμμα 1). Παρόλο που οι δαπάνες για το 2018 ως ποσοστό του ΑΕΠ έχουν μειωθεί, εντούτοις οι δαπάνες για το 2018 αυξήθηκαν και αντιστοιχούν σε €3.884,9 εκατ. σε σύγκριση με €3.724,6 εκατ. το 2017 (Πίνακας 1).

Διάγραμμα 1: Συνολικές Δαπάνες για Κοινωνική Προστασία ως Ποσοστό (%) του ΑΕΠ, 2000-2018

Οι συνολικές δαπάνες της Κοινωνικής Προστασίας στην Κύπρο κατά το 2018, αποτελούνταν από τις παροχές των λειτουργιών που καλύπτει το ΕΣΣΚΟΠ (97,6%), τα λειτουργικά έξοδα (1,2%) και άλλες λοιπές δαπάνες (1,2%). Όπως διαφαίνεται από τον Πίνακα 1, τόσο οι συνολικές δαπάνες όσο και οι παροχές Κοινωνικής Προστασίας είναι αυξημένες σε σύγκριση με το 2017.

Ως αποτέλεσμα της οικονομικής κρίσης στη χώρα μας και ειδικότερα των διαδικασιών διάσωσης με ίδια μέσα (bail-in) που έλαβαν χώρα τον Μάρτιο του 2013, οι δαπάνες της Κοινωνικής Προστασίας είναι σημαντικά μειωμένες σε σύγκριση με το 2013, κάτι που διαφαίνεται από τον Πίνακα 1. Ωστόσο, από το 2014 μέχρι και το 2018 οι δαπάνες αυξάνονται χρόνο με χρόνο, με την ετήσια μεταβολή 2017/2018 να ανέρχεται σε 4,3%.

Πίνακας 1: Δαπάνες κατά Λειτουργία Κοινωνικής Προστασίας, 2013 – 2018

ΔΑΠΑΝΕΣ ΚΑΤΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	€ (εκατ.)						% ΜΕΤΑΒΟΛΗ 2017/2018
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	
ΣΥΝΟΛΟ ΔΑΠΑΝΩΝ	4.139,1	3.518,6	3.582,9	3.681,1	3.724,6	3.884,9	4,3
Παροχές Κοινωνικής Προστασίας	3.765,7	3.445,1	3.495,5	3.597,7	3.640,6	3.790,6	4,1
Ασθένεια/Ιατροφαρμακευτική Περίθαλψη	663,8	577,1	606,5	650,8	665,6	727,5	9,3
Αναπηρία	128,4	123,7	124,4	152,5	164,1	175,7	7,1
Γήρας	1.742,1	1.687,1	1.727,8	1.715,5	1.763,4	1.824,1	3,4
Επιζώντες	238,5	245,2	252,3	260,0	267,6	274,3	2,5
Οικογένεια/Παιδί	265,2	250,8	241,0	243,9	242,8	253,8	4,5
Ανεργία	467,1	313,0	252,8	244,8	208,0	209,6	0,8
Στέγαση	65,5	47,6	64,5	74,7	70,1	69,2	-1,3
Κοινωνικός Αποκλεισμός	195,1	200,7	226,2	255,5	259,1	256,5	-1,0
Λειτουργικά Εξοδα	46,2	37,4	43,0	47,6	47,9	47,5	-0,8
Άλλα Εξοδα	327,3	36,2	44,5	35,7	36,1	46,9	29,7

Όπως παρουσιάζεται στον Πίνακα 1, το σύνολο των παροχών της Κοινωνικής Προστασίας στην Κύπρο ανήλθε σε €3.790,6 εκατ. το 2018 σε σύγκριση με €3.640,6 εκατ. το 2017, ξεπερνώντας με αυτή την αύξηση τις παροχές του 2013. Παρουσιάστηκαν αυξήσεις για το 2018 στις λειτουργίες της ασθένειας/ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης (9,3%), της αναπηρίας (7,1%), του γήρατος (3,4%), των επιζώντων (2,5%) της οικογένειας (4,5%) και της ανεργίας (0,8%). Οι λειτουργίες της στέγασης και του κοινωνικού αποκλεισμού παρουσίασαν μικρές μειώσεις για το 2018, της τάξης των 1,3% και 1,0% αντίστοιχα.

Όπως έχει ήδη αναφερθεί πιο πάνω, αύξηση παρουσιάστηκε στη λειτουργία της ασθένειας/ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης. Οι αυξήσεις στις παροχές αυτές σε σύγκριση με το 2017 οφείλονται στην αύξηση των εξόδων για ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, τόσο για ενδονοσοκομειακή όσο και για εξωνοσοκομειακή φροντίδα καθώς επίσης και στην αύξηση των αδειών ασθενείας με αποδοχές.

Η λειτουργία της αναπηρίας παρουσίασε επίσης αύξηση το 2018, κυρίως λόγω αύξησης των επιδομάτων αναπηρίας στο πλαίσιο του ΕΕΕ (αναπηρικό επίδομα ΕΕΕ, επιχορήγηση φροντίδας για άτομα με αναπηρία στο πλαίσιο του ΕΕΕ και μέτρα κοινωνικής συνοχής ΕΕΕ).

Η λειτουργία του γήρατος παρουσίασε αύξηση της τάξης του 3,4% κατά το 2018, κυρίως λόγω αύξησης στον αριθμό των περιοδικών συντάξεων που χορηγήθηκαν κατά το 2018. Συγκεκριμένα, οι συντάξεις γήρατος κατά το 2018 ανήλθαν σε 137.079 σε σύγκριση με 134.429 το 2017. Οι παροχές σε συντάξεις γήρατος για το 2018 ανήλθαν σε €1.607,3 εκατ. σε σχέση με €1.563,1 εκατ. το 2017. Αύξηση παρουσιάστηκε επίσης στα εφάπαξ φιλοδωρήματα συνταξιοδότησης για το 2018, τα οποία ανήλθαν σε €144,0 εκατ. σε σχέση με €132,9 εκατ. το 2017.

Η λειτουργία της οικογένειας/παιδιού παρουσίασε αύξηση της τάξης του 4,5% κατά το 2018. Οι παροχές οικογένειας και παιδιού αφορούν κυρίως σε οικογενειακά επιδόματα τα οποία παρέχονται από το Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων σε οικογένειες. Η αύξηση για το 2018 οφείλεται κυρίως στην αύξηση του επιδόματος μητρότητας το οποίο χορηγείται σε ασφαλισμένες γυναίκες οι οποίες είτε αναμένουν τοκετό ή έχουν υιοθετήσει παιδί καθώς επίσης και στην άδεια πατρότητας η οποία χορηγείται σε ασφαλισμένους συζύγους που βρίσκονται με άδεια πατρότητας και δεν λαμβάνουν πλήρεις απολαβές από τον εργοδότη τους. Σημειώνεται πως ο αριθμός των γεννήσεων για το 2018 έχει αυξηθεί από 9.229 γεννήσεις το 2017 σε 9.329 γεννήσεις το 2018.

Η λειτουργία των επιζώντων παρουσίασε επίσης αύξηση στις παροχές κατά το 2018. Για την αύξηση στη λειτουργία των επιζώντων συνέβαλαν οι αντίστοιχες αυξήσεις στις συντάξεις χηρείας/ορφάνιας από τα κρατικά ταμεία, τα ταμεία δηλαδή των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων και του Γενικού Λογιστηρίου.

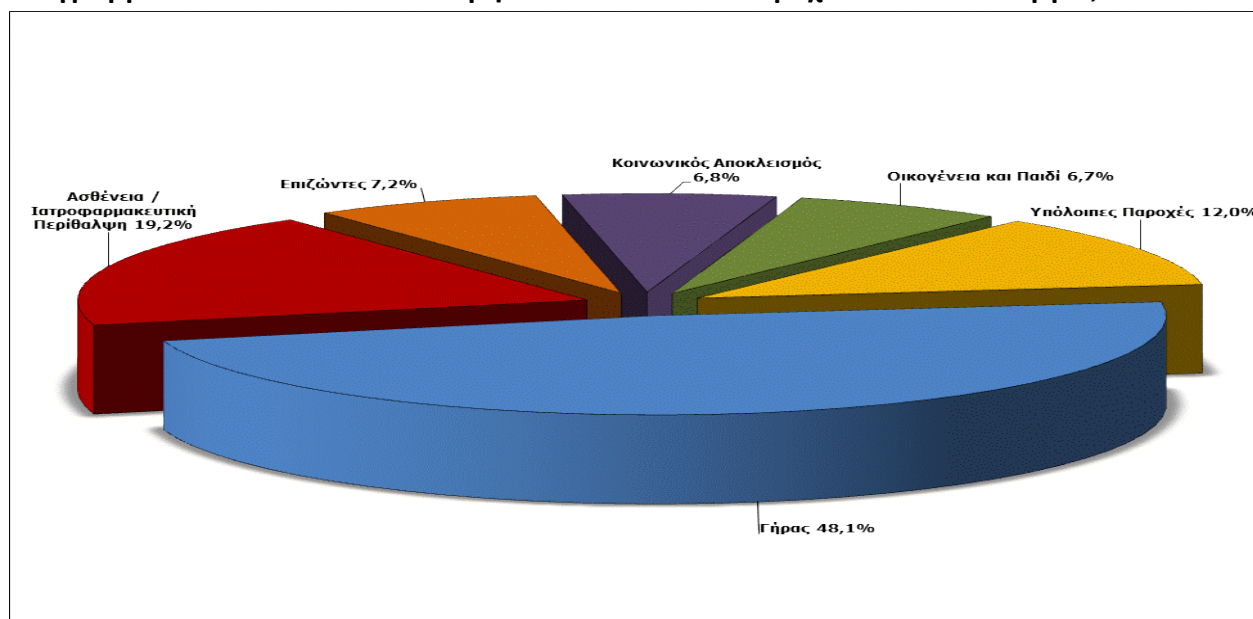
Η λειτουργία της ανεργίας επίσης παρουσίασε μία μικρή αύξηση κατά το 2018, παρόλο που υπήρξε μείωση του ποσοστού της ανεργίας για το 2018 σε 8,4% από 11,1% που ήταν το 2017. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, οι άνεργοι το 2018 ανήλθαν σε 36.617 σε σύγκριση με 47.166 που ήταν το 2017. Η αύξηση οφείλεται στα διάφορα σχέδια παροχής κινήτρων για εργοδότηση που προσφέρει το Τμήμα Εργασίας π.χ. κίνητρα σε μακροχρόνια άνεργους, σε νέους και σε άτομα που ανήκουν σε ευπαθείς ομάδες.

Η λειτουργία της στέγασης παρουσίασε μείωση σε σύγκριση με το 2017, όπως διαφαίνεται στον Πίνακα 1. Η μείωση αφορούσε κυρίως στην επιχορήγηση ενοικίου ΕΕΕ και στην επιχορήγηση τόκου ΕΕΕ.

Μείωση παρουσίασαν επίσης και οι δαπάνες για τον κοινωνικό αποκλεισμό το 2018 σε σχέση με τον προηγούμενο χρόνο, γεγονός που οφείλεται στη μείωση των παροχών του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος από το 2017 στο 2018.

Όπως προκύπτει από το Διάγραμμα 2, οι κυριότερες λειτουργίες είναι αυτές του γήρατος και της ασθένειας/ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, οι οποίες μαζί αποτελούσαν το 67,3% του συνόλου των κοινωνικών παροχών για το 2018 (σε σύγκριση με 66,7% το 2017).

Διάγραμμα 2: Ποσοστιαία Κατανομή των Κοινωνικών Παροχών κατά Λειτουργία, 2018

Στις παροχές γήρατος (οι οποίες περιλαμβάνουν τόσο τα χρηματικά επιδόματα γήρατος, δηλαδή τις περιοδικές συντάξεις γήρατος, τα περιοδικά χρηματικά επιδόματα καθώς και τα εφάπαξ χρηματικά επιδόματα, όσο και τα επιδόματα γήρατος σε είδος, όπως στέγαση, παροχή βοήθειας για τις καθημερινές δουλειές και λοιπές παροχές), το μεγαλύτερο ποσοστό καταλαμβάνουν οι περιοδικές παροχές, οι οποίες αγγίζουν τα €1.658,8 εκατ. και αποτελούν το 90,9% των συνολικών παροχών της λειτουργίας του γήρατος. Αξίζει να σημειωθεί ότι, τα €1.605,4 εκατ. από τις περιοδικές παροχές του 2018, έχουν παραχωρηθεί σε δικαιούχους χωρίς να αποτελεί κριτήριο το εισόδημα τους (Πίνακας 2).

Όσον αφορά στις παροχές για τη λειτουργία της ασθένειας/ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, οι παροχές σε είδος αναλογούν στο 85,2% των συνολικών παροχών της συγκεκριμένης λειτουργίας και αγγίζουν τα €619,6 εκατ. Από αυτά, η ενδονοσοκομειακή περίθαλψη (παραμονή σε νοσοκομείο ή κλινική) ανέρχεται στα €412,5 εκατ., το 66,6% δηλαδή του συνόλου των παροχών σε είδος για το 2018. Είναι αξιοσημείωτο το γεγονός ότι το σύνολο των παροχών ασθένειας/ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης για το 2018, έχει παραχωρηθεί σε δικαιούχους χωρίς να αποτελεί κριτήριο το εισόδημά τους (Πίνακας 3).

Πίνακας 2: Παροχές Κοινωνικής Προστασίας για τη Λειτουργία του Γήρατος, 2017 και 2018

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΠΑΡΟΧΕΣ ΓΗΡΑΤΟΣ	€ (εκατ.)	
	2017	2018
ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΡΟΧΩΝ	1.763,4	1.824,1
Χωρίς Εισοδηματικά Κριτήρια	1.710,7	1.767,5
Παροχές σε Χρήμα	1.691,9	1.746,2
Περιοδικές	1.561,7	1.605,4
Μη Περιοδικές	130,2	140,8
Παροχές σε Είδος	18,9	21,3
Με Εισοδηματικά Κριτήρια	52,6	56,6
Παροχές σε χρήμα	52,6	56,6
Περιοδικές	49,9	53,4
Μη Περιοδικές	2,7	3,2
Παροχές σε είδος	0,0	0,0

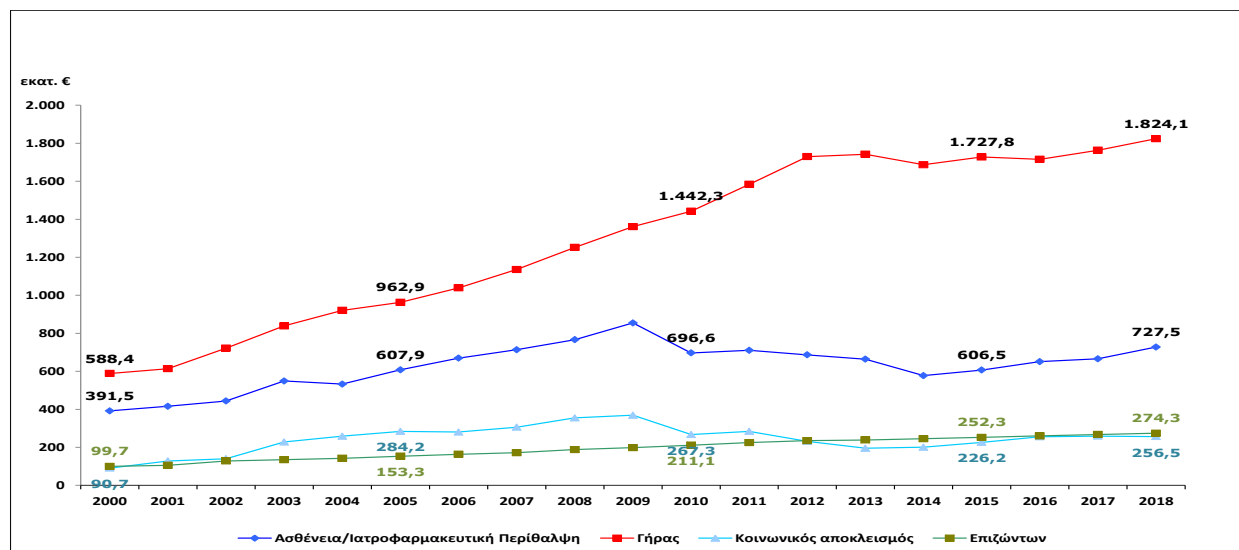
Πίνακας 3: Παροχές Κοινωνικής Προστασίας για τη Λειτουργία της Ασθένειας/ Ιατροφαρμακευτικής Περίθαλψης, 2017 και 2018

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΠΑΡΟΧΕΣ ΑΣΘΕΝΕΙΑΣ / ΙΑΤΡΟΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗΣ	€ (εκατ.)	
	2017	2018
ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΡΟΧΩΝ	665,6	727,5
Χωρίς Εισοδηματικά Κριτήρια	665,6	727,5
Παροχές σε Χρήμα	90,7	107,9
Περιοδικές	84,4	99,1
Άδειες Ασθενείας με Αποδοχές	82,6	96,7
Λοιπές Περιοδικές Πληρωμές	1,7	2,5
Εφάπαξ	6,3	8,8
Λοιπές Πληρωμές Εφάπαξ	6,3	8,8
Παροχές σε Είδος	574,9	619,6
Ενδονοσοκομειακή Περίθαλψη	388,4	412,5
Άμεση Παροχή	380,2	404,0
Χρηματική αποζημίωση	8,3	8,5
Εξωνοσοκομειακή Περίθαλψη	183,3	202,6
Άμεση Χορήγηση Φαρμάκων	120,7	139,3
Λοιπή Άμεση Χορήγηση	21,5	20,7
Χρηματική αποζημίωση για Φάρμακα	10,6	10,5
Λοιπή Χρηματική αποζημίωση	30,5	32,0
Λοιπές Παροχές σε Είδος	3,2	4,5
Με Εισοδηματικά Κριτήρια	0,0	0,0

Το επόμενο διάγραμμα (Διάγραμμα 3) παρουσιάζει τις πορείες των τεσσάρων μεγαλύτερων λειτουργιών της Κοινωνικής Προστασίας στην Κύπρο όπως προκύπτουν από τα στοιχεία του 2018, για την περίοδο 2000-2018. Οι λειτουργίες του γήρατος και της ασθένειας/ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης είναι οι σημαντικότερες στην Κύπρο και ακολουθούν εκείνες των επιζώντων και του κοινωνικού αποκλεισμού, σύμφωνα με τα στοιχεία του 2018. Η λειτουργία του γήρατος παρουσιάζει άνοδο από το 2000 μέχρι και το 2013, ενώ παρουσιάζει μείωση της τάξης του 3,2% το 2014, ξανά άνοδο της τάξης του 2,4% το 2015, μικρή μείωση το 2016 και αύξηση της τάξης του 3,4% το 2018. Η λειτουργία της ασθένειας/ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης παρουσιάζει αυξητική τάση από το 2000 μέχρι και το 2009 ενώ το 2010 παρουσιάζεται σημαντική μείωση (της τάξης του 18,5%) και ξανά σημαντική μείωση το 2014 (της τάξης του 13,1%) για να συνεχίσει με αυξητική πορεία από το 2015 και μετέπειτα. Η λειτουργία των επιζώντων παρουσιάζει σταθερά ανοδική πορεία για την περίοδο 2000-2018, με την αύξηση από το 2014 και μετέπειτα να κυμαίνεται μεταξύ 2,5% και 3,1%. Αντίθετα η λειτουργία του κοινωνικού αποκλεισμού παρουσιάζει διάφορες αυξομειώσεις την περίοδο 2000-2018 με τη σημαντικότερη αύξηση της τάξης του 63,1% να

καταγράφεται το 2003 και τη σημαντικότερη μείωση της τάξης του 27,6% να καταγράφεται το 2010.

Διάγραμμα 3: Συνολικές Παροχές Κοινωνικής Προστασίας (σε εκατ. ευρώ) για τις Λειτουργίες του Γήρατος, της Ασθένειας/Ιατροφαρμακευτικής Περίθαλψης, των Επιζώντων και του Κοινωνικού Αποκλεισμού, 2000 – 2018

Σημαντικό στοιχείο ανάλυσης είναι το σύνολο των συντάξεων (περιοδικές παροχές) το οποίο, σύμφωνα με το ΕΣΣΚΟΠ, αποτελείται από συντάξεις αναπηρίας, γήρατος και επιζώντων. Όπως παρουσιάζεται στον Πίνακα 4, οι παροχές σε συντάξεις γήρατος τόσο το 2018 όσο και το 2017 αποτελούν το 82,4% των συνολικών παροχών σε συντάξεις. Από το σύνολο των συντάξεων γήρατος για το 2018, οι συντάξεις γήρατος αποτελούν το 90,1% ενώ οι πρόωρες συντάξεις γήρατος μόλις το 9,9%. Σημειώνεται πως, η σύνταξη γήρατος είναι η σύνταξη που παρέχεται σε δικαιούχους 65 ετών και άνω, ενώ η πρόωρη σύνταξη γήρατος σε δικαιούχους κάτω των 65 ετών (ή πριν από την ηλικία συνταξιοδότησης που καθορίζεται ως υποχρεωτική, βάσει της νομοθεσίας, για τον κάθε τομέα της οικονομίας). Στην Κύπρο το ποσοστό των συνολικών συντάξεων ως προς το ΑΕΠ ήταν 9,1% το 2018, σε σύγκριση με 9,4% το 2017.

Πίνακας 4: Σύνολο Παροχών Συντάξεων, 2017 και 2018

ΠΑΡΟΧΕΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ	€ (εκατ.)	
	2017	2018
ΣΥΝΟΛΟ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ	1.897,9	1.951,1
Σύνολο συντάξεων αναπηρίας	71,4	73,6
Σύνταξη αναπηρίας	29,5	34,1
Πρόωρη σύνταξη λόγω μειωμένης ικανότητας για εργασία	41,9	39,4
Σύνολο συντάξεων γήρατος	1.563,1	1.607,3
Σύνταξη γήρατος	1.395,8	1.448,5
Πρόωρη σύνταξη γήρατος	167,3	158,8
Σύνολο συντάξεων χηρείας / ορφάνειας	263,3	270,2

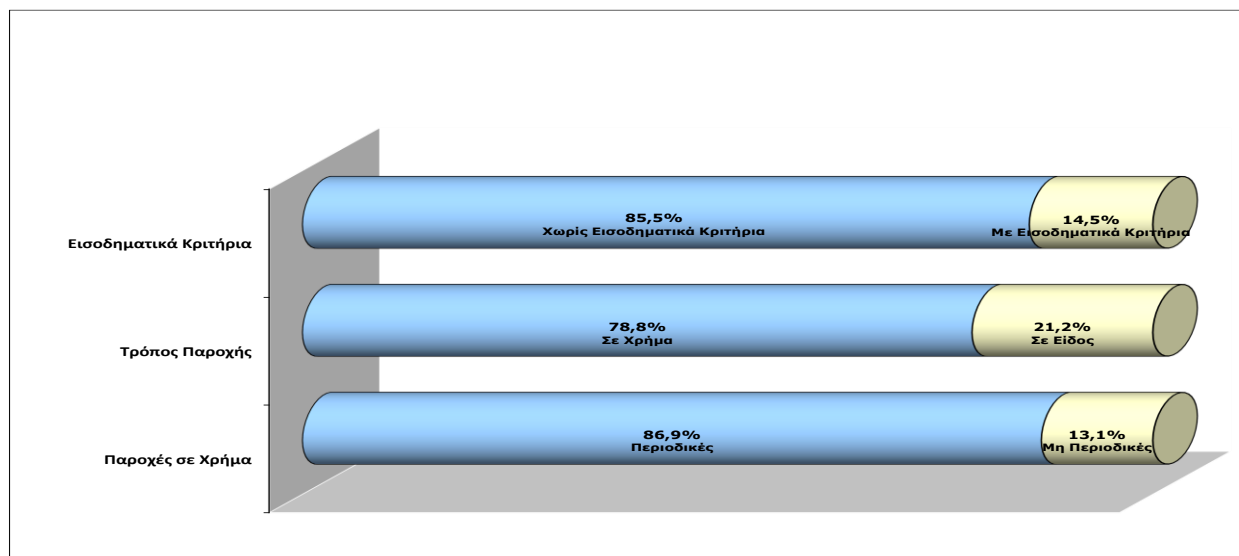
Το 2018 καταγράφηκαν 163.388 δικαιούχοι συντάξεων, βάσει της μεθοδολογίας του ΕΣΣΚΟΠ. Συγκεκριμένα, καταγράφηκαν 77.634 άντρες και 86.024 γυναίκες δικαιούχοι. Σκοπός της έρευνας ήταν η πλήρης καταγραφή όλων των δικαιούχων, αποφεύγοντας ταυτόχρονα τη διπλή καταγραφή τους. Με άλλα λόγια, ανεξαρτήτως του αριθμού και του είδους των συντάξεων που παίρνει ο κάθε δικαιούχος από τα διάφορα ταμεία, καταγράφεται μόνο ο ακριβής αριθμός του συνόλου των δικαιούχων. Συνεπώς, στον Πίνακα 5 που ακολουθεί, το σύνολο των δικαιούχων δεν ισούται με το σύνολο των συντάξεων, δεδομένου ότι κάποιος δικαιούχος ενδέχεται να λαμβάνει πέραν της μιας σύνταξης.

Πίνακας 5: Αριθμός Συντάξεων και Σύνολο Δικαιούχων Συντάξεων, 2017 και 2018

ΣΥΝΟΛΟ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ	2017			2018		
	ΣΥΝΟΛΟ	Άντρες	Γυναίκες	ΣΥΝΟΛΟ	Άντρες	Γυναίκες
ΣΥΝΟΛΟ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ	161.008	76.000	85.008	163.388	77.634	86.024
Σύνολο συντάξεων αναπηρίας	15.478	9.828	5.650	15.633	9.845	5.788
Σύνταξη αναπηρίας	10.349	6.493	3.856	10.835	6.753	4.082
Πρόωρη σύνταξη λόγω μειωμένης ικανότητας για εργασία	5.129	3.335	1.794	4.798	3.092	1.706
Σύνολο συντάξεων γήρατος	134.429	71.061	63.368	137.079	72.183	64.896
Σύνταξη γήρατος	122.692	63.595	59.097	125.535	64.733	60.802
Πρόωρη σύνταξη γήρατος	11.737	7.466	4.271	11.544	7.450	4.094
Σύνολο συντάξεων χηρείας / ορφάνειας	32.056	652	31.404	31.744	603	31.141

Στην Κύπρο, όπως παρουσιάζεται στο Διάγραμμα 4, το μεγαλύτερο ποσοστό των κοινωνικών παροχών το 2018 (85,5%), παρασχέθηκε σε δικαιούχους χωρίς εισοδηματικά κριτήρια. Συγκεκριμένα, για το 2018 το ποσοστό αυτό αντιστοιχούσε σε €3.241,3 εκατ. (Πίνακας 6). Στις πλείστες των περιπτώσεων, οι δικαιούχοι, έχοντας καταβάλει εισφορές σε διάφορα ταμεία (π.χ. στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων), εξασφαλίζουν δικαιώματα σε παροχές, χωρίς να αποτελεί κριτήριο το εισόδημά τους. Περαιτέρω, οι περισσότερες παροχές το 2018 ήταν σε χρήμα (€2.985,8 εκατ.), με τις παροχές σε είδος να αποτελούν μόνο το 21,2% του συνόλου των παροχών Κοινωνικής Προστασίας (€804,8 εκατ.). Όσον αφορά στις παροχές σε χρήμα, το 86,9% (€2.595,3 εκατ.) παρασχέθηκαν περιοδικά, ανά τακτά χρονικά διαστήματα δηλαδή, όπως είναι οι συντάξεις και τα επιδόματα, ενώ το 13,1% των παροχών σε χρήμα αποτελούνταν από εφάπαξ πληρωμές και φιλοδωρήματα.

Διάγραμμα 4: Ποσοστιαία Κατανομή των Παροχών Κοινωνικής Προστασίας σε Κατηγοριοποιήσεις του ΕΣΣΚΟΠ, 2018

Πίνακας 6: Παροχές Κοινωνικής Προστασίας σε Κατηγοριοποιήσεις του ΕΣΣΚΟΠ, 2017 και 2018

ΔΑΠΑΝΕΣ ΚΑΤΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	€ (εκατ.)	
	2017	2018
ΣΥΝΟΛΟ ΔΑΠΑΝΩΝ	3.724,6	3.884,9
Σύνολο Παροχών Κοινωνικής Προστασίας	3.640,6	3.790,6
Χωρίς Εισοδηματικά Κριτήρια	3.092,9	3.241,3
Παροχές σε Χρήμα	2.419,6	2.507,9
Περιοδικές	2.139,6	2.207,9
Μη Περιοδικές	280,0	300,0
Παροχές σε Είδος	673,3	733,4
Με Εισοδηματικά Κριτήρια	547,7	549,3
Παροχές σε Χρήμα	477,6	477,9
Περιοδικές	400,1	387,3
Μη Περιοδικές	77,5	90,6
Παροχές σε Είδος	70,1	71,4
Λειτουργικά Έξοδα	47,9	47,5
Άλλα Έξοδα	36,1	46,8

Ο Πίνακας 7 παρουσιάζει τις πηγές των κοινωνικών δαπανών. Όπως παρατηρείται, το μεγαλύτερο ποσοστό κοινωνικής προστασίας προέρχεται από τον Δημόσιο Τομέα (Κεντρική Κυβέρνηση) μέσω των κρατικών παροχών. Τα προγράμματα που περιλαμβάνονται στον Δημόσιο Τομέα είναι το Πρόγραμμα Κοινωνικής Ασφάλισης, η Κοινωνική Ασφάλιση Δημοσίων

Υπαλλήλων, οι Κρατικές Υπηρεσίες Υγείας, οι άλλες Δημόσιες Κοινωνικές Παροχές, η Προστασία της Απασχόλησης και η Στεγαστική Προστασία.

Όπως διαφαίνεται από τον Πίνακα 7, το 2018 οι κρατικές παροχές για Κοινωνική Προστασία ανήλθαν σε €3.347,1 εκατ. που αποτελεί το 86,2% του συνόλου. Για το 2017 οι αντίστοιχες παροχές ανήλθαν σε €3.214,2 εκατ. και ποσοστό 86,3% επί του συνόλου. Ως κυριότερος φορέας των κρατικών παροχών, παραμένουν οι Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Από τα στοιχεία αυτά μπορούμε να καταλήξουμε στο συμπέρασμα ότι η προστασία των πολιτών εξαρτάται κατά κύριο λόγο από τη λειτουργία των κρατικών ταμείων (π.χ. Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας, Υπηρεσίες Χορηγιών και Επιδομάτων, κλπ.), ενώ ο ιδιωτικός Τομέας αδυνατεί να καλύψει σημαντικές ανάγκες.

Πίνακας 7: Συνολικές Δαπάνες Κοινωνικής Προστασίας κατά Πρόγραμμα, 2017 και 2018

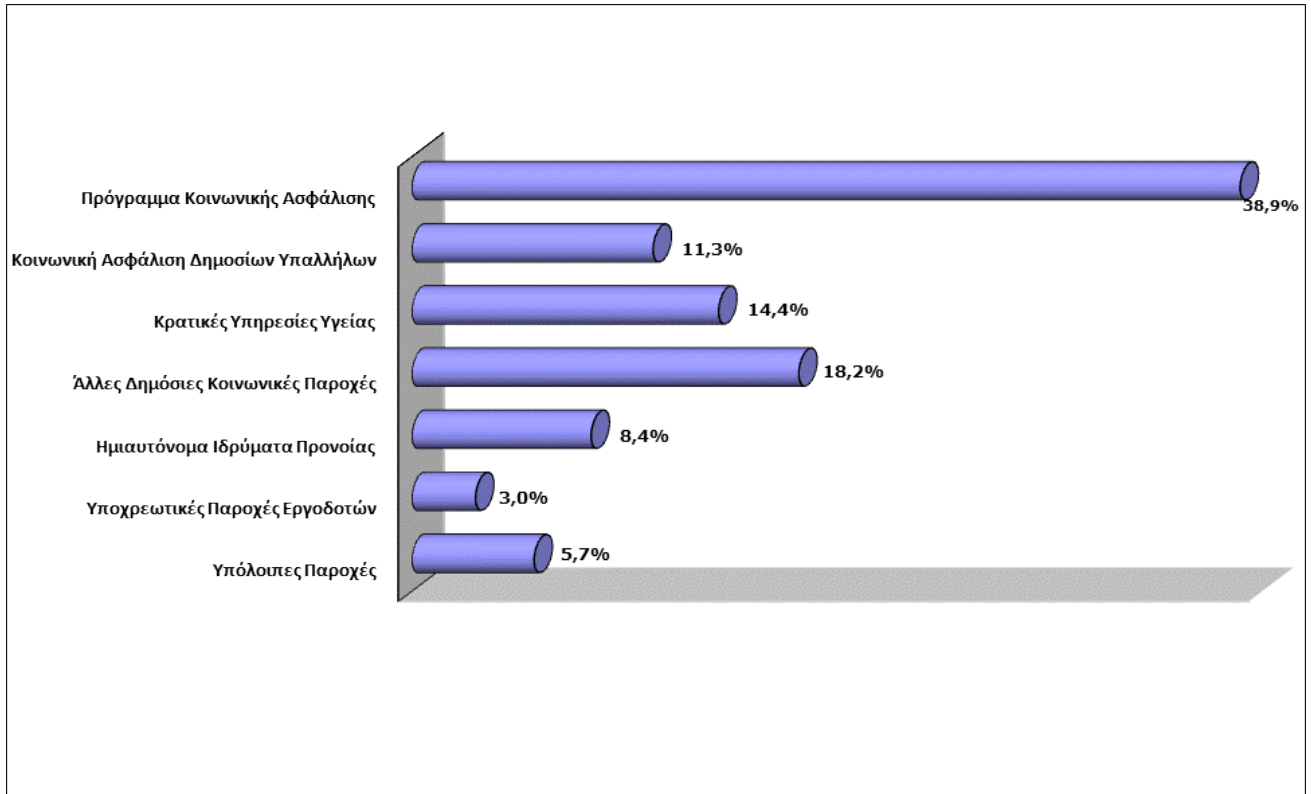
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	€ (εκατ.)	
	2017	2018
ΣΥΝΟΛΟ ΔΑΠΑΝΩΝ	3.724,6	3.884,9
Πρόγραμμα Κοινωνικής Ασφάλισης	1.457,1	1.511,9
Κοινωνική Ασφάλιση Δημοσίων Υπαλλήλων	428,5	440,4
Κρατικές Υπηρεσίες Υγείας	516,2	559,9
Άλλες Δημόσιες Κοινωνικές Παροχές	687,7	706,2
Κοινωνική Προστασία Δήμων	13,1	12,7
Ημι-αυτόνομα Ιδρύματα Πρόνοιας	313,3	327,1
Μη Κυβερνητικοί Οργανισμοί	78,4	81,8
Προστασία της Απασχόλησης	54,2	59,0
Υποχρεωτικές Παροχές Εργοδοτών	105,6	116,2
Στεγαστική Προστασία	70,5	69,6

Στο επόμενο διάγραμμα (Διάγραμμα 5) παρουσιάζεται η ποσοστιαία κατανομή των προγραμμάτων/συστημάτων που λειτουργούν στην Κύπρο και παρέχουν Κοινωνική Προστασία. Οι Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων, όπως έχει ήδη αναφερθεί πιο πάνω, αποτελούν τον μεγαλύτερο φορέα παροχών με ποσοστό 38,9% επί του συνόλου των δαπανών. Οι παροχές του προγράμματος Κοινωνικής Ασφάλισης, καλύπτουν σχεδόν όλες τις κατηγορίες του ΕΣΣΚΟΠ (εξαιρουμένης της στέγασης) και απευθύνονται στην πλειοψηφία των δικαιούχων. Οι δικαιούχοι αποτελούνται από μισθωτούς (δημόσιου, ημιδημόσιου και ιδιωτικού τομέα), αυτοεργοδοτούμενους και προαιρετικά ασφαλισμένους.

Σημαντική είναι επίσης και η συνεισφορά του προγράμματος «Άλλες Δημόσιες Κοινωνικές Παροχές» με ποσοστό 18,2% επί του συνόλου των δαπανών. Το πρόγραμμα αυτό στηρίζει συγκεκριμένες ομάδες πολιτών με την παροχή δημόσιων βοηθημάτων. Στις ομάδες αυτές

συγκαταλέγονται οι πολύτεκνες οικογένειες, τα άτομα με αναπηρίες, οι ηλικιωμένοι, οι πρόσφυγες, κλπ.

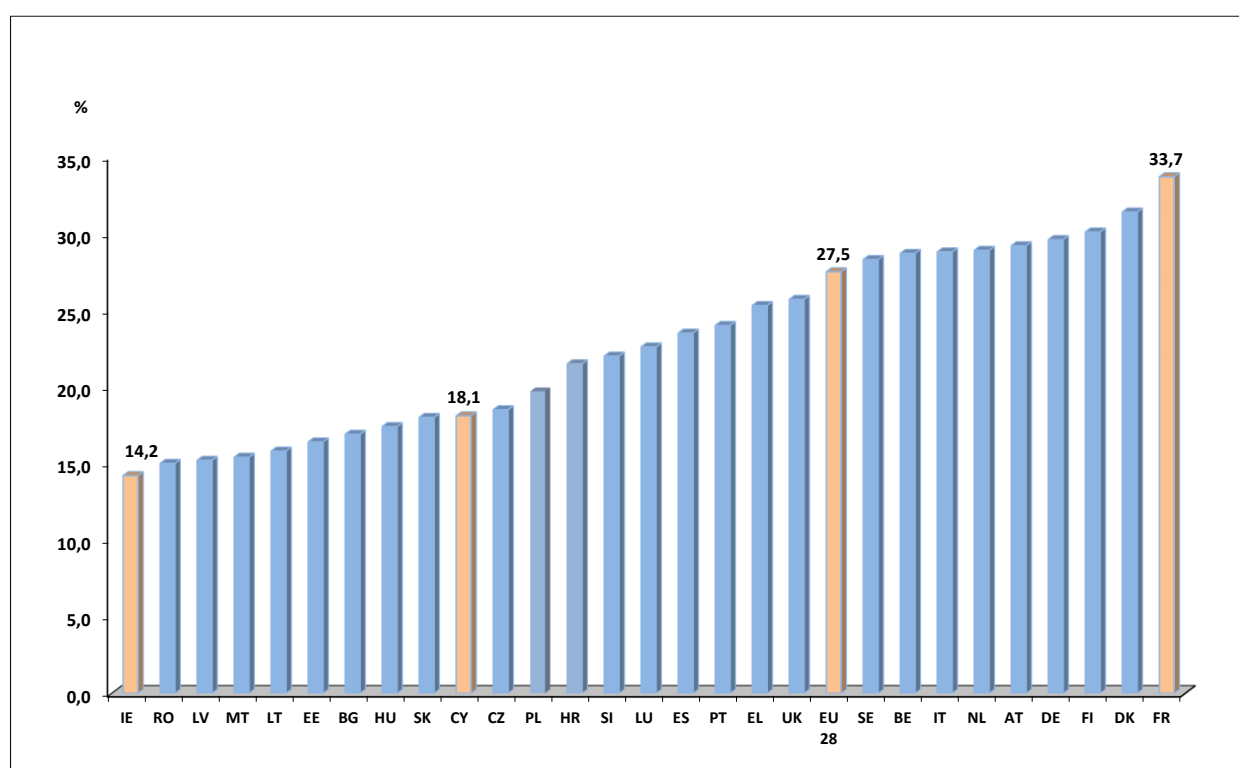
Διάγραμμα 5: Ποσοστιαία Κατανομή των Συνολικών Δαπανών Κοινωνικής Προστασίας, κατά Πρόγραμμα/Σύστημα, 2018

IV.2 Κοινωνική Προστασία στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Το Διάγραμμα 6, παρουσιάζει το σύνολο των δαπανών της Κοινωνικής Προστασίας στα κράτη μέλη ως ποσοστό του ΑΕΠ. Το 2018, η Γαλλία είχε το ψηλότερο ποσοστό Κοινωνικής Προστασίας ως προς το ΑΕΠ με 33,7% και ακολουθούσε η Δανία με 31,4%, η Φινλανδία με 30,1%, η Γερμανία με 29,6% και η Αυστρία με 29,1%. Αντίθετα, στις τελευταίες θέσεις βρίσκονταν η Λιθουανία με 15,8%, η Μάλτα και η Λετονία με 15,2%, η Ρουμανία με 15,0% και η Ιρλανδία με 14,2%. Το αντίστοιχο ποσοστό για την Κύπρο και για την Ευρωπαϊκή Ένωση των 28 το 2018 ήταν 18,1% και 27,5%, αντίστοιχα.

Διάγραμμα 6: Συνολικές Δαπάνες Κοινωνικής Προστασίας ως Ποσοστό (%) του ΑΕΠ, στα Κράτη-Μέλη της ΕΕ, 2018

Η κατά κεφαλή δαπάνη για Κοινωνική Προστασία στην Κύπρο ανήλθε σε €4.465,1 το 2018. Όπως μπορούμε να διαπιστώσουμε από τον Πίνακα 8, οι διαφορές μεταξύ των κρατών μελών είναι μεγάλες όσον αφορά την Κοινωνική Προστασία. Συγκεκριμένα, το Λουξεμβούργο κατέχει την πρώτη θέση με €22.329,1 κατά κεφαλή δαπάνη και ακολουθούν η Δανία με €16.391,3 και η Σουηδία με €13.071,1. Αντίθετα, στις τελευταίες θέσεις βρίσκονται η Λετονία με €2.304,0, η Ρουμανία με €1.576,9 και η Βουλγαρία με €1.347,7. Η αντίστοιχη κατά κεφαλή δαπάνη σε επίπεδο ΕΕ-28, ήταν κατά μέσο όρο €8.555,3.

Πίνακας 8: Κατά Κεφαλή Δαπάνη για Κοινωνική Προστασία στα Κράτη Μέλη της ΕΕ, 2017 και 2018

ΧΩΡΑ	€	
	2017	2018
Ευρωπαϊκή Ένωση(28)	8.383,2	8.555,3
Βέλγιο	11.288,2	11.580,3
Βουλγαρία	1.248,8	1.347,7
Τσεχία	3.357,4	3.662,7
Δανία	16.308,2	16.391,3
Γερμανία	11.673,0	12.003,6
Εσθονία	2.889,1	3.209,2
Ιρλανδία	9.267,7	9.507,8
Ελλάδα	4.224,1	4.234,3
Ισπανία	5.842,9	6.051,7
Γαλλία	11.692,3	11.886,1
Κροατία	2.564,8	2.734,1
Ιταλία	8.280,5	8.454,9
Κύπρος	4.333,3	4.465,1
Λετονία	2.049,6	2.304,0
Λιθουανία	2.253,5	2.573,3
Λουξεμβούργο	20.844,7	22.329,1
Ουγγαρία	2.354,5	2.421,9
Μάλτα	3.925,9	3.968,6
Ολλανδία	12.627,0	12.964,5
Αυστρία	12.353,8	12.719,7
Πολωνία	2.491,9	2.584,4
Πορτογαλία	4.684,6	4.789,7
Ρουμανία	1.416,3	1.576,9
Σλοβενία	4.707,7	4.866,1
Σλοβακία	2.828,9	2.952,9
Φινλανδία	12.543,1	12.733,0
Σουηδία	13.715,3	13.071,1
Ηνωμένο Βασίλειο	9.395,1	9.360,1

Πηγή: EUROSTAT (05/03/2021)

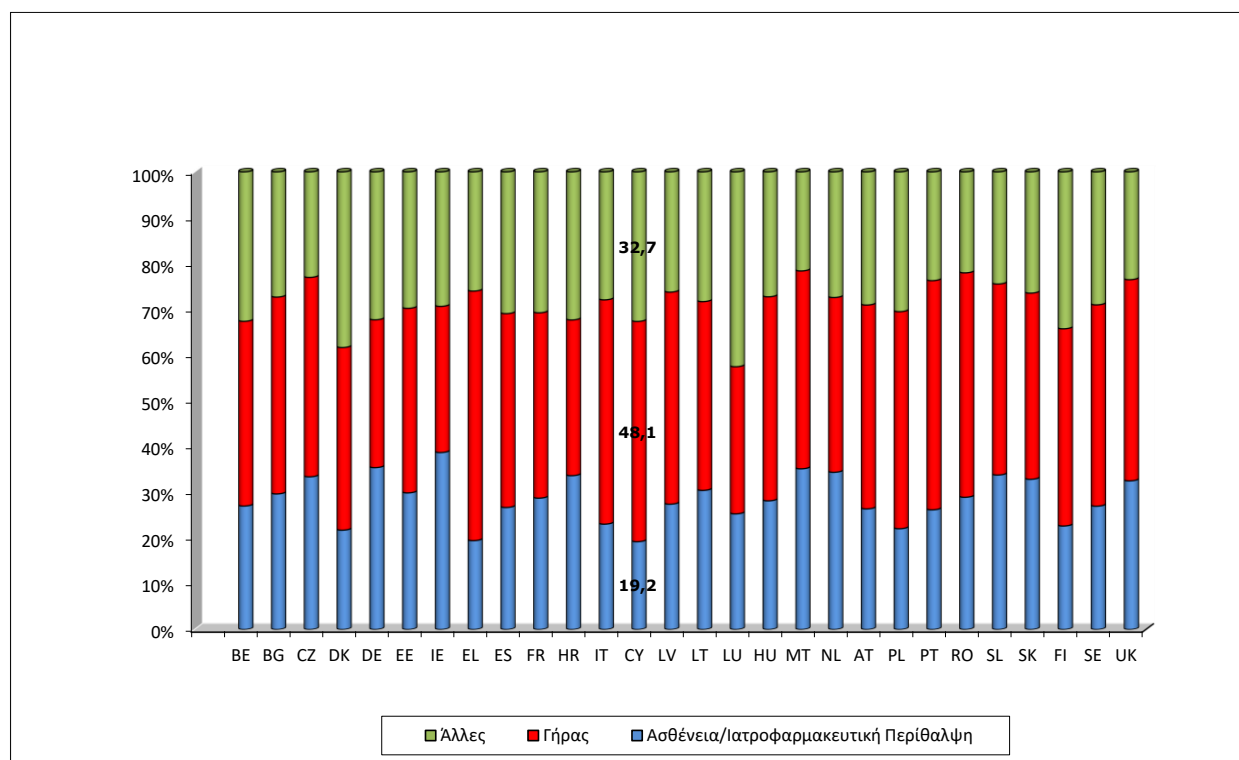
Το Διάγραμμα 7 παρουσιάζει τις παροχές ασθενείας/ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και γήρατος ως ποσοστό των συνολικών παροχών Κοινωνικής Προστασίας για το 2018. Οι παροχές για τις δύο αυτές λειτουργίες καταλαμβάνουν το μεγαλύτερο ποσοστό στο σύνολο

των λειτουργιών του ΕΣΣΚΟΠ, στα κράτη μέλη. Όπως έχει ήδη αναφερθεί, οι παροχές για τις δύο αυτές λειτουργίες μαζί, καταλαμβάνουν το 67,3% στην Κύπρο.

Το μεγαλύτερο ποσοστό για τη λειτουργία της ασθένειας/ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης στο σύνολο των παροχών καταγράφει η Ιρλανδία με 38,7%, και ακολουθούν η Γερμανία με 35,4% και η Μάλτα με 35,1%. Η Κύπρος καταγράφει το χαμηλότερο ποσοστό από τα κράτη μέλη, με 19,2%. Το αντίστοιχο ποσοστό για την ΕΕ-28 ήταν 29,7%.

Αναφορικά με τη λειτουργία του γήρατος, η Ελλάδα καταγράφει το μεγαλύτερο ποσοστό στο σύνολο των παροχών, με ποσοστό 54,5% και ακολουθούν η Πορτογαλία με 50,1%, η Ρουμανία και η Ιταλία με 49,0% και η Κύπρος με 48,1%. Η Ιρλανδία καταγράφει το χαμηλότερο ποσοστό από τα κράτη μέλη με 31,9%, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό για την ΕΕ-28 ήταν 40,8%.

Διάγραμμα 7: Ποσοστιαία Κατανομή των Λειτουργιών Ασθενείας/ιατροφαρμακευτικής Περίθαλψης και Γήρατος στις Συνολικές Παροχές της Κοινωνικής Προστασίας, στα Κράτη-Μέλη της ΕΕ, 2018

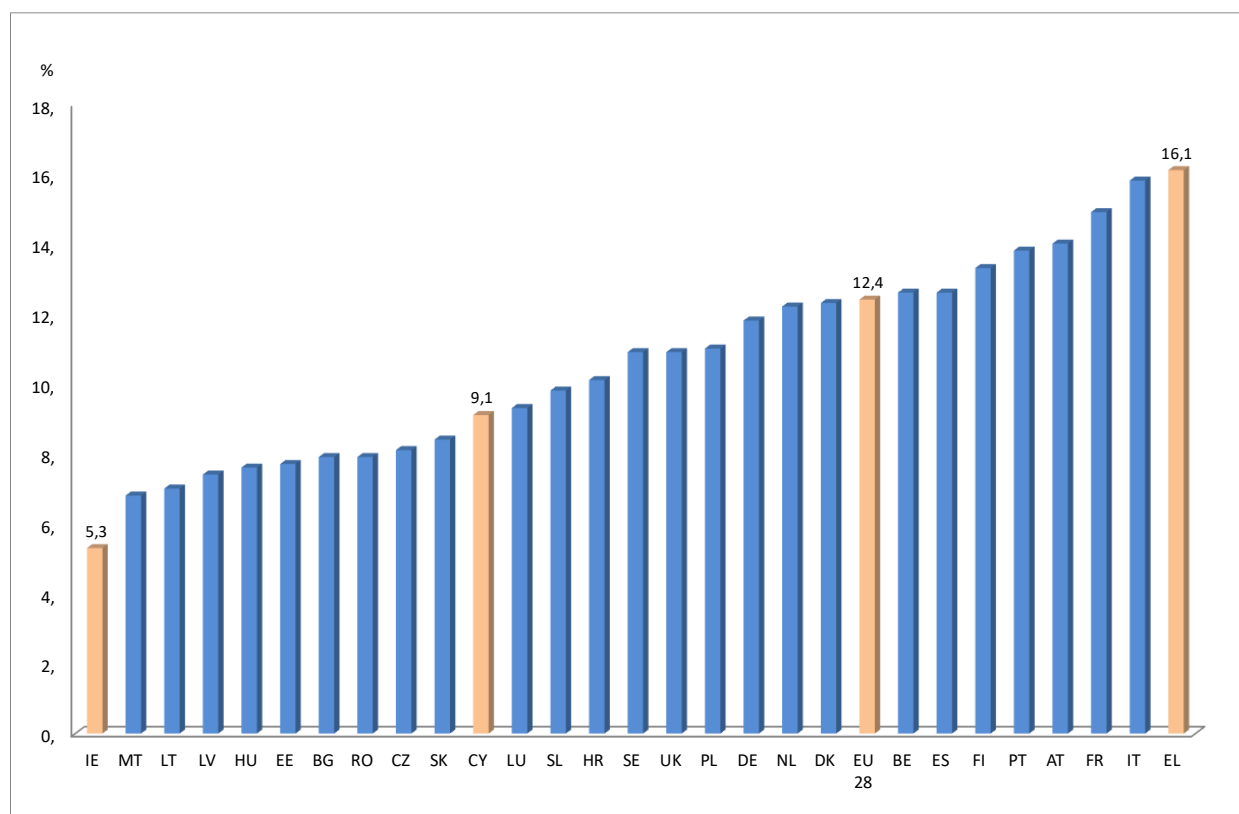

Σε ότι αφορά στο σύνολο των περιοδικών συντάξεων ως ποσοστό του ΑΕΠ, τις πρώτες θέσεις κατείχαν η Ελλάδα με 16,1%, η Ιταλία με 15,8% και η Γαλλία με 14,9%, ενώ αντίθετα στις τελευταίες θέσεις βρίσκονταν η Λιθουανία με 7,0%, η Μάλτα με 6,8% και η Ιρλανδία με 5,3%. Το αντίστοιχο ποσοστό για την Κύπρο ήταν 9,1% για το 2018 ενώ για την ΕΕ-28 ήταν 12,4%.

Το σύνολο των περιοδικών συντάξεων αποτελείται από το σύνολο των περιοδικών συντάξεων αναπηρίας, γήρατος, επιζώντων και πρόωρης συνταξιοδότησης για λόγους που επηρεάζουν

την αγορά εργασίας. Ένας σημαντικός παράγοντας ο οποίος συμβάλλει στο χαμηλότερο ποσοστό των (περιοδικών) συντάξεων στην Κύπρο σε σχέση με τον μέσο όρο της ΕΕ-28, είναι το γεγονός ότι οι εφάπαξ χρηματικές παροχές αποτελούν ποσοστό 1,8% του ΑΕΠ στην Κύπρο, ενώ ο μέσος όρος της ΕΕ-28 είναι 0,6%. Οι εφάπαξ αυτές χρηματικές παροχές προέρχονται από τα ταμεία προνοίας, τα οποία παρέχουν εφάπαξ πληρωμές για αφυπηρητήσεις και δεν συμπεριλαμβάνονται στις περιοδικές συντάξεις, καθώς επίσης και από το Γενικό Λογιστήριο όσον αφορά τους υπαλλήλους του δημοσίου.

Διάγραμμα 8: Περιοδικές Συντάξεις ως Ποσοστό (%) του ΑΕΠ, 2018

Το μεγαλύτερο μέρος των εσόδων της Κοινωνικής Προστασίας στην Κύπρο για το 2018 προήλθε από τις Γενικές Κυβερνητικές Εισφορές (46,5%) ενώ οι εισφορές από εργοδότες και από προστατευόμενα άτομα μαζί αποτελούσαν το 47,7% (Πίνακας 9). Το υπόλοιπο 5,8% συμπεριλαμβάνει άλλα έσοδα της Κοινωνικής Προστασίας, κυρίως κεφαλαιουχικά έσοδα π.χ. τόκους και μερίσματα από επενδύσεις.

Από τον Πίνακα 9 παρατηρούμε πως η μεγαλύτερη εισφορά από εργοδότες παρουσιάστηκε στην Εσθονία (με ποσοστό 73,6% του συνόλου των εισφορών), στη Λιθουανία (55,3%) και στην Τσεχία (51,2%). Ο μέσος όρος για την ΕΕ-28 ήταν 35,1%, για το 2018. Το αντίστοιχο ποσοστό για την Κύπρο ήταν 27,9%. Παράλληλα, η μεγαλύτερη εισφορά από τα προστατευόμενα άτομα παρουσιάστηκε στη Ρουμανία (67,6%), στη Σλοβενία (42,8%) και στην Ολλανδία (32,1%). Όσον αφορά στην ΕΕ-28, ο μέσος όρος εισφορών από τα προστατευόμενα άτομα για το 2018 ήταν 20,4% ενώ το αντίστοιχο ποσοστό για την Κύπρο ήταν 19,8%.

Επιπρόσθετα, οι μεγαλύτερες εισφορές Γενικής Κυβέρνησης παρουσιάστηκαν στη Δανία (75,6%), στη Μάλτα (62,1%) και στην Ιρλανδία (57,8%). Στην Κύπρο το αντίστοιχο ποσοστό ανήλθε σε 46,5% ενώ στην ΕΕ-28 ήταν κατά μέσο όρο 39,8%.

Πίνακας 9: Ποσοστιαία Κατανομή Εσόδων Κοινωνικής Προστασίας κατά Τύπο Εισφοράς, στα Κράτη Μέλη της ΕΕ, 2018

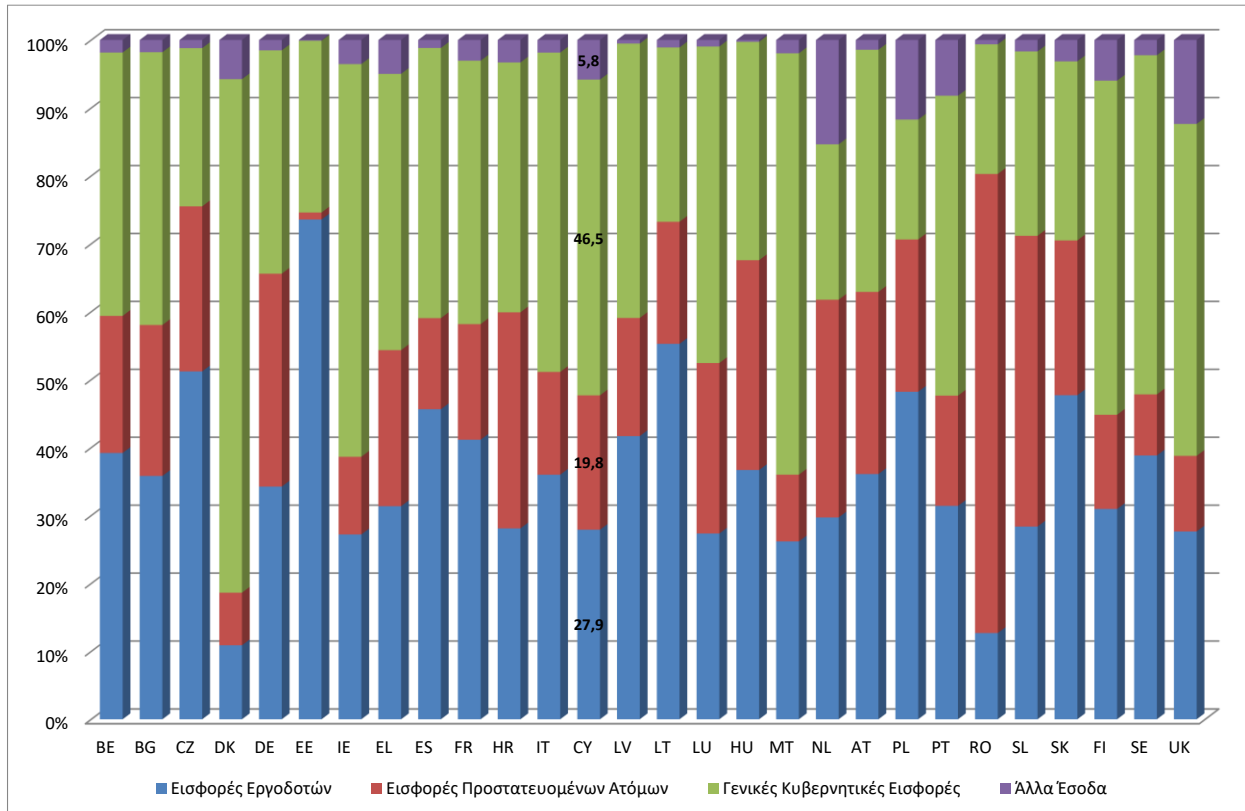
ΧΩΡΑ	Εισφορές Εργοδοτών	Εισφορές Προστατευομένων Ατόμων	Εισφορές Γενικής Κυβέρνησης	Άλλα Έσοδα
Ευρωπαϊκή Ένωση(28)	35,1	20,4	39,8	4,8
Βέλγιο	39,2	20,2	38,8	1,9
Βουλγαρία	35,8	22,2	40,2	1,8
Τσεχία	51,2	24,3	23,3	1,2
Δανία	10,9	7,7	75,6	5,8
Γερμανία	34,3	31,3	32,9	1,5
Εσθονία	73,6	1,0	25,3	0,1
Ιρλανδία	27,2	11,4	57,8	3,6
Ελλάδα	31,4	23,0	40,7	5,0
Ισπανία	45,6	13,4	39,8	1,2
Γαλλία	41,2	17,0	38,8	3,1
Κροατία	28,1	31,8	36,8	3,3
Ιταλία	36,0	15,1	47,0	1,9
Κύπρος	27,9	19,8	46,5	5,8
Λετονία	41,7	17,4	40,4	0,5
Λιθουανία	55,3	18,0	25,7	1,1
Λουξεμβούργο	27,3	25,1	46,6	1,0
Ουγγαρία	36,7	30,9	32,2	0,3
Μάλτα	26,2	9,8	62,1	2,0
Ολλανδία	29,7	32,1	22,9	15,4
Αυστρία	36,1	26,8	35,7	1,4
Πολωνία	48,2	22,4	17,7	11,7
Πορτογαλλία	31,4	16,2	44,2	8,2
Ρουμανία	12,7	67,6	19,1	0,6
Σλοβενία	28,4	42,8	27,1	1,7
Σλοβακία	47,7	22,8	26,4	3,2
Φινλανδία	31,0	13,9	49,2	6,0
Σουηδία	38,8	9,0	49,9	2,3
Ηνωμένο Βασίλειο	27,6	11,1	48,9	12,4

Πηγή: EUROSTAT (05/03/2021)

Το Διάγραμμα 9 παρουσιάζει την κατανομή των εσόδων της Κοινωνικής Προστασίας κατά τύπο εισφοράς ως ποσοστό των συνολικών εσόδων Κοινωνικής Προστασίας, στα κράτη-μέλη

της ΕΕ, για το 2018. Από το διάγραμμα μπορούν εύκολα να εντοπιστούν οι διαφορές στην κατανομή των εσόδων κατά τύπο εισφοράς.

Διάγραμμα 9: Ποσοστιαία Κατανομή των Εσόδων Κοινωνικής Προστασίας, στα Κράτη Μέλη της ΕΕ, 2018

V. ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΙ ΠΙΝΑΚΕΣ

Όλοι οι αναλυτικοί πίνακες που αφορούν στην Κοινωνική Προστασία 2018 διατίθενται στα σχετικά αρχεία Excel, στον ιστότοπο της Στατιστικής Υπηρεσίας, ακολουθώντας τον πιο κάτω σύνδεσμο:

https://www.mof.gov.cy/mof/cystat/statistics.nsf/populationcondition_25main_gr/populationcondition_25main_gr?OpenForm&sub=5&sel=2